

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Економічна безпека національної економіки
ОНП «ЕКОНОМІКА»**

Шифр за ОП	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Період вивчення		Кількість кредитів	Вид підсумкового контролю
				Рік, коли пропонується вивчення	Семестр		
БК-3	Економічна безпека національної економіки	Вибіркова навчальна дисципліна	Третій (освітньо-науковий)	2	3	3	Диференційований залік

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, репродуктивний та інші відповідно до навчальних занять.

Оцінювання: поточне, підсумкове.

Мета викладання навчальної дисципліни: формування системного розуміння сутності, структури та механізмів забезпечення економічної безпеки національної економіки в умовах глобалізації, цифровізації та геоекономічної нестабільності; набуття навичок оцінювання ризиків, розроблення стратегій протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам, а також формування системи економічної безпеки суб'єктів господарювання.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК04.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК05.	Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК01.	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.
СК05.	Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 01.	Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.
---------	---

ПРН 02.	Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.
ПРН 03.	Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.
ПРН 05.	Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.
ПРН 08.	Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
ПРН 09.	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування та участь у наукових дискусіях на семінарських заняттях, питання для поточного контролю, тести, питання для підсумкового контролю, оцінювання результатів неформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті; підсумковий контроль у формі диференційованого заліку, що передбачає комплексну перевірку рівня досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Теоретико-методологічні засади економічної безпеки національної економіки

Сутність і категоріальний апарат економічної безпеки. Об'єкти та суб'єкти забезпечення економічної безпеки. Рівні економічної безпеки (держава, регіон, підприємство). Національні економічні інтереси та їх захист.

Тема 2. Структура та складові економічної безпеки держави

Фінансова, інвестиційна, інноваційна, енергетична, продовольча, зовнішньоекономічна, соціальна та інформаційна безпека. Взаємозв'язок складових. Система індикаторів і порогових значень безпеки.

Тема 3. Глобалізаційні виклики та геоекономічні ризики і їх вплив на економічну безпеку

Вплив міжнародної конкуренції, санкцій, торговельних воєн і глобальних криз на економічну безпеку. Трансформація світових ринків. Економічна залежність та диверсифікація зовнішніх зв'язків.

Тема 4. Цифрова трансформація та кіберекономічна безпека

Ризики цифрової економіки. Кіберзагрози та захист критичної інфраструктури. Роль цифрових платформ у формуванні нових викликів безпеці. Захист даних і цифрового суверенітету держави. Дослідження взаємозв'язку інформатизації економіки, цифрових трансформацій та ризиків для національних інтересів.

Тема 5. Інституційно-правові механізми забезпечення економічної безпеки

Нормативно-правова база економічної безпеки. Державні органи у системі забезпечення безпеки. Антикорупційна політика. Антимонопольне регулювання як інструмент підтримання конкурентного середовища, економічної стабільності та мінімізації системних ризиків. Інституційна спроможність держави.

Тема 6. Оцінювання та моніторинг рівня економічної безпеки

Методи кількісного та якісного оцінювання. Система індикаторів економічної безпеки. Аналіз загроз і прогнозування ризиків. Використання економіко-математичних моделей у моніторингу безпеки.

Тема 7. Формування стратегії економічної безпеки суб'єктів господарювання в умовах рейдерства

Сутність рейдерства та його форми. Загрози корпоративній безпеці. Організаційно-правові та фінансові механізми протидії рейдерству. Побудова комплексної системи корпоративної безпеки. Розроблення антикризових стратегій захисту бізнесу.

Тема 8. Фінансова та інвестиційна безпека в умовах нестабільності

Бюджетна стійкість держави. Боргова безпека. Захист інвестицій. Управління валютними та інфляційними ризиками. Роль міжнародних фінансових інституцій.

Тема 9. Енергетична та ресурсна безпека національної економіки

Енергетична незалежність і диверсифікація джерел постачання. Розвиток відновлюваної енергетики. Рациональне використання природних ресурсів. Вплив енергетичних факторів на економічну стабільність. Науковий аналіз захисту критичних інфраструктур економіки (енергетичні, транспортні тощо).

Тема 10. Стратегічні напрями зміцнення економічної безпеки України

Національні стратегії економічної безпеки. Інноваційний розвиток як фактор стійкості. Євроінтеграційні процеси та адаптація стандартів безпеки. Порівняльне дослідження міжнародних стандартів і практик як основа гармонізації національної безпеки з глобальними вимогами. Формування конкурентоспроможної та стійкої економіки в довгостроковій перспективі.

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації, метод демонстрацій: та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

Методи оцінювання:

Для поточного контролю: у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо;

Для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування тощо).

Засоби діагностики результатів навчання:

Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.

Підсумковий контроль передбачає проведення диференційованого заліку.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60											Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Рекомендована література:

1. Закон України «Про національну безпеку України». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
2. Стратегія національної безпеки України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n12>
3. Закон України «Про Бюро економічної безпеки України». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20>
4. Концепція національної економічної безпеки України (2024). Міжнародний Інститут Свободи. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://d2c4wny57m91c4.cloudfront.net/National_Economic_Security_Ukraine_2024_8bf203014e.pdf
5. Татар М.С., Свидло О. С. (2024). Формування стратегії економічної безпеки суб'єктів господарювання в умовах рейдерства. Механізм регулювання економіки, 1(103), 51-58. <https://doi.org/10.32782/mer.2024.103.08>
6. Татар М.С., Свидло О.С. Формування стратегії управління економічною безпекою суб'єктів господарювання. Сучасні концепції трансформації обліково-фінансового механізму взаємодії суб'єктів господарювання: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф., 7–8 груд. 2023 р. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2023. – Харків. – 7–8 груд. 2023. – С. 107–109.
7. Економічна безпека : навч. посібник. / укл. Н.С. Іванова / Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. маркетингу, менеджменту та публ. адміністрування. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. 139 с. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10022448>
8. Вінічук М.В., Наконечна Н.В. Економічна безпека держави: соціально-економічний вимір: Навчальний посібник / М.В. Вінічук, Н.В. Наконечна. – Львів, Ліга-Прес: 2017. – 322 с
9. Економічна безпека : електронний навчальний посібник комбінованого (локального та мережного) використання [Електронний ресурс] / Н. П. Карачина, А. В. Вітюк. – Вінниця : ВНТУ, 2023. – 112 с.
10. Копитко М. І. Основи економічної безпеки [Електронний ресурс]: курс лекцій. Львів. ЛьвДУВС, 2024. 346 с.

Інформація про викладача: Татар Марина Сергіївна, кандидат економічних наук, доцент.

Гарант освітньої програми:

Єрохін Сергій Аркадійович,
доктор економічних наук, професор

